

**РОҶҶОИ
ТАТБИҚИ ТЕХНОЛОГИЯҶОИ
ИННОВАТСИОНӢ ДАР ДАРСҶОИ
ДОНИШГОҶҶОИ ҶАЙРИЗАБОНИ**

Атамова Саидаҳон Мирзоҷоновна, дотсенти кафедраи инкишофи нутқи шифоҳӣ ва хаттии забони русии МДТ “ДДХ ба номи акад.Б.Ҷафуров” (Тоҷикистон, Хуҷанд); **Ҷалолова Зӯхро Абдусаломовна**, дотсенти кафедраи забони давлатӣ ва забонҳои хориҷии Донишкадаи кӯҳию металлургии Тоҷикистон (Тоҷикистон, Бӯстон)

**СПОСОБЫ РЕАЛИЗАЦИИ
ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ
НА ЗАНЯТИЯХ В НЕЯЗЫКОВОМ
ВУЗЕ**

Атамова Саидаҳон Мирзоҷоновна, доцент кафедри развития устной и письменной речи русского языка факультета русской филологии ГОУ “ХГУ имени акад. Б.Ҷафурова” (Таджикистан, Худжанд); **Джалолова Зӯхро Абдусаломовна**, доцент кафедри государственного языка и иностранных языков Горно-металлургического института Таджикистана (Таджикистан, Бустон)

**WAYS TO IMPLEMENT
INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN
THE CLASSROOM AT A NON-
LINGUISTIC UNIVERSITY**

Atamova Saidakhon Mirzozhanovna, candidate of philological sciences, associate professor of the Department of the Development of oral and written speech of the Russian Language, SEI “KSU named after acad. B. Gafurov” (Tajikistan, Khujand), **E-mail: atamova2022@mail.ru**; **Dzhalolova Zuhro Abdusalomovna**, candidate of pedagogical sciences, associate professor of the Department of the State Language and Foreign Languages of the Mining and Metallurgical Institute of Tajikistan (Tajikistan, Buston), **E-mail: zuhrojalolova1970@gmail.com**

Вожаҳои калидӣ: технологияҳои инноватсионӣ, усулҳои муҳобиравӣ, усулҳои таълим, коммуникативӣ, ҳуҷуми ақлӣ

Мақола ба баррасии роҳҳои татбиқи технологияҳои навоарона дар дарсҳои донишгоҳҳои ҷайризабонӣ бахшида шудааст. Дар он маҷмӯи шартҳои педагогии таълими муҳобиравии забони русӣ дар донишгоҳ пешниҳод мешавад. Диққати асосӣ ба пилдасозии усулҳои муҳобиравии таълим дар фароянди ёдгирии забони ҷайримодарӣ, аз қабилӣ бозиҳои нақшофаринии иртибот (коммуникатив)-ӣ, ҳолатҳои нутқ, бозиҳои мубоҳисавӣ, бозиҳои муҳобиравии дастаҷамъӣ, методи кейс, «ПОПС-формула», усули лоиҳа, сафари ғоибона, озмунҳо, намоишҳо, афсонаҳо, рӯнамоиҳо, баҳсҳо ва ғайра равона карда шудааст. Муаллифон ба ин натиҷа расидаанд, ки ин шаклҳои таълим аз имтиҳони замон гузашта, самаранокӣ худро на танҳо дар шаклгирии салоҳиятҳои фаннии забони хориҷӣ, балки дар ҷиҳати инкишофи маърифатӣ, иҷтимоӣ ва коммуникатсионии донишҷӯён низ собит намудааст.

Ключевые слова: инновационная технология, интерактивные методы, приемы обучения, коммуникативные, мозговой штурм

Статья посвящена способам реализации инновационных технологий на занятиях в неязыковом вузе. Рассматривается комплекс педагогических условий интерактивного обучения русскому языку в вузе. Обращено внимание на такие интерактивные методы и приемы обучения, как ролевые коммуникативные игры, речевые ситуации, дискуссионные игры, интерактивные командные игры, метод кейсов, «ПОПС-формула», метод проектов, «мозговой штурм», заочное путешествие, конкурсы, спектакли, сказки, презентации, дебаты, дискуссии и т.д., которые прошли проверку временем и подтвердили свою эффективность не только в плане формирования предметных иноязычных компетенций, но и в плане познавательного, социального, коммуникативного развития студентов.

Key words: innovative technologies, interactive methods, teaching methods, communicative, brainstorming

This article is devoted to the ways of implementing innovative technologies in the classroom in non-linguistic university. It considers a complex of pedagogical conditions for interactive teaching of the Russian language at the university. The focus is drawn to such interactive teaching methods and techniques as role-playing communicative games, speech situations, discussion games, interactive team games, case method, "POPS-formula", project method, "Brainstorm", correspondence trip, competitions, performances, fairy tales, presentations, debates, discussions, etc. These forms of education have passed the test of time and have confirmed their effectiveness not only in terms of the formation of subject foreign language competencies, but also in terms of cognitive, social, and communicative development of students.

Имрӯзҳо талабот ба шакли усулҳои фаъоли таълим, хусусан усули мухобиравӣ (интерактивӣ) дар тамоми зинаҳои омӯзиш бештар гардида истодааст. Ин аз он сабаб аст, ки дар мактабҳои олии ҳамкориҳои устод ва донишҷӯ муҳим дониста шуда, на танҳо муаллим ба донишҷӯ, балки донишҷӯ ҳам метавонад ба муаллим чизе биомӯзонад. Бинобар ин, усулҳои суннати омӯзиш бо мавқеи ғайрифаволи донишҷӯ ва фаъолияти баҳравари онҳо на танҳо кӯҳна мешаванд, балки бо муносибатҳо ва мақсадҳои нави донишҷӯён, ки на танҳо ба ҳуди дониш, балки ба тарзи ба даст овардани он тавачҷӯҳдоранд, муҳолифат мекунад. Ба ибораи дигар, таҷрибаи таълими донишҷӯ на танҳо бо донишҳои нави, балки бо усулҳои ба даст овардани он ҳам бой мегардад. Илова бар ин, дар ҷомеаи муосири зудтағйирёбанда донишҷӯ ба ҳамкорӣ бо муаллим эҳтиҷи зиёд пайдо мекунад, ки ин муаллимро ҳам ба ҷустуҷӯи шаклҳои нави кори синфӣ ва беруназсинфӣ раона менамояд. Масалан, дар амалияи таълими забони русӣ дар донишгоҳҳо шакли усулҳои зерини мухобиравии таълим истифода мешаванд: омӯзиши офлайн, омӯзиши лоиҳавӣ, усули мутоилаи мавридӣ (кейс-стади), омӯзиши электронӣ. Ин шаклҳо аз санҷиши замони гузашта, самаранокии ҳудро на танҳо аз ҷиҳати ташаккули салоҳиятнокии фаннии забони хоричӣ, балки аз ҷиҳати инкишофи маърифатӣ, иҷтимоӣ ва коммуникатсионии донишҷӯён низ собит кардаанд. Муқаррароти зикршуда, инчунин таҳлили амалияи таълими забони русиро дар донишгоҳҳои ғайрифилологӣ ба назар гирифта, таълими мухобиравии забони русиро дар мактаби олии муҳим мешуморем.

Шарти якум. Фаъолияти омӯзишӣ ва касбии донишҷӯён дар раванди таълими донишгоҳ аз ҳисоби ҳавасмандии мусбати донишҷӯён ба фаъолияти касбии забони хоричӣ, ки дар намудҳои гуногуни фаъолият, аз қабилҳои истеҳсолӣ, ташкилию идоракунии, тадқиқотӣ ва лоиҳакашӣ, амалӣ карда мешавад. Барои амалӣ намудани фаъолияти касбии оянда донишҷӯён бояд салоҳиятҳои касбиеро аз худ кунанд, ки дар соҳаҳои аввали таҳсил ташаккул ёфта, барои азхудкунии донишҳои ибтидоии забони русӣ ва омодагӣ ба фаъолияти касбӣ таъсири калон мерасонанд. Сарфи назар аз он, ки ин забон фанни таҳассусӣ нест, балки забони байналмилалӣ мебошад, донишҷӯ бояд салоҳиятҳои забони хоричиро ҳамчун ҷузъи таркибии салоҳиятҳои касбӣ барои амали намудани бомуваффақияти фаъолияти касбии оянда аз худ намояд: қобилияти хондан ва фаҳмидани матнҳои гуногун бо забони русӣ, озодона андешаи ҳудро баён кунанд, дар муколама иштирок кунанд, қарорҳои ҳудро собит кунанд, матни жанрҳои гуногунро, бо дарназардошти барномаҳои тарҳрезии дар кишвари омӯхташаванда қабулшуда, эҷод кунанд, стратегияҳои асосии кор бо забони аслии истифода барад. Матнҳои дорои хусусияти гуногун, ки дар барномаи истифодаи малакаҳои дар раванди нутқи шифоҳӣ ва хаттӣ бо забони русӣ, паймоиш дар маркерҳои иҷтимоию фарҳангии муҳити ҳуд ва забони хоричӣ пешбинӣ гардидааст. Ҳамин тариқ, донишҷӯ-мутахассис бо азхуднамудани ин салоҳиятҳо озодона аз адабиёт истифода (яъне хондан, фаҳмидан ва тарҷума кардан), бо дастурҳои таҷҳизоти гуногуни моддию техникаи шинос шудан, бо мутахассисон муошират кардан ва табодули таҷриба, навиштани мақолаҳои илмӣ имконпазир мегардад[3].

Шарти дуюм. Тағйири нақши муаллим аз роҳбар ба нақши дугонаи созмондеҳ - ширкаткунанда фаъолияти муштараки таълимӣ бо донишҷӯён. Фаъолсозии фаъолияти омӯзишии донишҷӯён дар раванди таълим тағйири нақш ва ҷойгоҳи муаллимро талаб мекунад. Дар таълими анъанавӣ нақши муаллим аз ташкили робита байни тарафҳои фаъол ва ғайрифаволи иборат буд, дар ин ҷо муаллим кӯшиш мекунад, ки донишҷӯёнро бо маҷмӯи стандартии донишҳои тайёр «пур кунанд», аксар вақт аз маъмултари фаҳмондадихӣ ва тасвирӣ истифода мекунанд. Ин усуле, ки танҳо аз ёд кардан ва такрористеҳсолкунии донишро талаб мекунад. Омӯзиши мухобиравӣ нақши муаллим ва ҷойгоҳи ӯро дар раванди таълим ба кулӣ тағйир медиҳад. Дар ин усул муаллим симои марказӣ ва барҷаста буданро қатъ мекунад: вай танзимгари раванд мегардад, ташкили умумии онро таъмин мекунад, вазифаҳои заруриро ба

нақша мегирад, савол ва мавзӯҳоро барои муҳокимаи оянда дар гурӯҳҳо тартиб медиҳад, машварат мегузаронад, инчунин вақт ва тартибро назорат мекунад. Аз нақшаи пешбинишуда модели роҳбарӣ ё шарикӣ фаъолияти муштарак дар синф ташкил карда мешавад.

Омӯзгоре, ки дар мавқеи ташкилкунада - иштирокчии чорабинҳои муштарак қарор дорад, ҳатман бо ташаббуси усулҳои тарбиявии донишҷӯён (хоҳиш, шавқу ҳавас, дархост, интизориҳои онҳо)-ро ба кор мебарад, барои ба амали мустақилонаи тарбиявӣ табдил додани ин ташаббусҳо кӯмак мерасонад ва инъикоси онро ташкил менамояд. Истифодаи шакли усулҳои муҳобиривии таълим дар раванди таҳсил дар донишгоҳ:

- услуби демократии рафтори омӯзгор ва донишҷӯён, ки ба муносибатҳои эътимоднок ва мусбат асос ёфтааст; - татбиқи модели роҳбарӣ ва шарикӣ ҳамкорӣ омӯзгор ва донишҷӯён;

- истифодаи фаъолонаи тасвирҳо, мисолҳо ва омилҳо ва таъриҳ ба дониш ва таҷрибаи шахсии донишҷӯён, гуногунии шакли усулҳои пешниҳоди иттилоот, шаклҳои фаъолияти донишҷӯён, кӯшишу ғайрати онҳо; - муоширати ҳамҷониба бо забони хориҷӣ, ки барои ҳама иштирокчиён ҷолиб ва зарур аст.

Шарти сеюм. Истифодаи усулҳо ва шаклҳои муҳобиривии гузаронидани машғулиятҳои таълимӣ. Нақши тағйирёфтаи омӯзгор, ки фаъолияти бештари донишҷӯёнро дар раванди таълиму тарбия дар назар дорад, зарурати истифодаи усули шаклҳои махсуси муҳобиривиро тақозо мекунад, ки боиси фаъолияти бештар, мустақилии ва ҳавасманд намудани донишҷӯён мегардад. Дар байни ин шаклҳо инҳоро ҷудо кардан мумкин аст:

кор дар гуруҳҳои хурд; вазифаҳои эҷодӣ; баҳс; омӯхтан ва мустақкам намудани маводи нав дар лексияи муҳобиривӣ (лексия-суҳбат, лексия бо таҳлили вазъиятҳои мушаххас, лексия-муҳоҳиса, лексия бо хатоҳои пешакӣ ба нақша гирифташуда, мини-лексия, антилексия); сӯҳбати эвристикӣ; бозиҳои таълимӣ (тақлидҳо, нақшбозӣ); муҳоҳиса ва ҳалли мушкилот («хучуми ақлӣ», «дарахти қарор», «таҳлили парванда», «музокирот ва миёнаравӣ», «нардбонҳо ва морҳо»); лоиҳаҳои иҷтимоӣ ва дигар усулҳои таълими беруназсинфӣ (экскурсияҳо, тамошо ва муҳокимаи видеороликҳо, даъвати мутахассис, намоишҳо) [6].

Шакли махсуси омӯзиши муҳобиривӣ курси омӯзиши электронӣ мебошад. Ҳамчун як шакли омӯзиши муҳобиривӣ, ки бо он хос аст ширкаткунанда дар муҳити маҷозии таълим кор мекунад; муаллим дар вазифаи модератор, коршинос ва донишҷӯён бошад, дар навбати худ дар вазифаи иштироккунанда мебошанд. Курси электронии омӯзиш манбаи электронии таълимӣ буда, барои такмил додани раванди таълим дар муассисаҳои омӯзиши таҳсилоти умумӣ, махсус, касбӣ ва олий пешбинӣ шуда, инчунин барои ташкили кори мустақилонаи донишҷӯён дар доираи барномаҳои гуногуни таълимӣ, аз ҷумла барномаҳои таълимии давомдор пешбинӣ шудааст. Курси электронӣ тамоми вазифаҳои асосии методологии нашрияҳои электрониро иҷро мекунад: намоиш, назорат, моделсозӣ, маълумотнома ва иттилоот, функсияҳои симулятор. Аз нуқтаи назари технологияҳои иттилоотӣ-коммуникатсионӣ курси электронӣ системаи иттилоотии дорои таъиноти мураккаб мебошад, ки бо ёрии як барномаи компютери ягона амалӣ намудани таълими дидактиро таъмин менамояд. Имкониятҳои воситаҳои ТИК дар ҳама марҳилаҳои давраи дидактикии раванди таълим: гузоштани вазифаи маърифатӣ; пешниҳоди маводи зарурии таълимӣ; ташкили татбиқи донишҳои аввалан гирифташуда (ташкили фаъолият оид ба иҷрои вазифаҳои алоҳида, ки дар натиҷа донишҳои илмӣ ташаккул меёбанд); фикру мулоҳиза, назорати фаъолияти донишҷӯён;

ташкили омодагӣ ба фаъолияти минбаъдаи таълимӣ (таъмини дастурҳо оид ба худомӯзӣ, аз ҷумла барои мутолиаи адабиёти иловагӣ)[1, с. 116]. Илова бар ин, курси электронӣ сикли дидактикии ҷараёни таълимро муттасил ва мукамал мегардонад, маводи зарурии назариявиро фароҳам менамояд, фаъолияти таълимиро ташкил ва назорат мекунад, воситаи муносибе барои арзёбии сатҳи дониш аст. Мо махсусан усули кейсро (аз забони англисии Casemethod, case-study, методи кейс, case study, усули ҳолатҳои мушаххас гирифта шудааст) қайд мекунем - усули таълим, ки тавсифи ҳолатҳои воқеиро истифода мебарад. Донишҷӯён бояд вазъиятҳоро таҳлил кунанд, худро ба мушкилоти воқеӣ дохил гардида, дар гурӯҳҳои роҳҳои ҳалли имконпазирро таҳия кунанд ва роҳи беҳтарини берунро пайдо кунанд. Ҳамин тариқ, ин усул ба донишҷӯён имкон медиҳад, ки қобилияти таҳлили вазъиятҳои гуногуни мушкилот мустақилона пайдо кардани роҳҳои ҳалли онро инкишоф диҳанд, ки барои ҳар як мутахассиси оянда зарур аст.

Шарти чорум. Ҷойгиркунии мундариҷаи фанни таълимии забони русӣ дар самти омӯзиши мухобиравӣ, тавачҷуҳ ба рушди салоҳиятҳои коммуникативии умумии фарҳангӣ ва забони хориҷӣ. Дар таълими анъанавӣ мундариҷаи асосӣ ба омӯзиши лексика ва грамматика, яъне ба рушди қобилияти хондан, навиштан ва тарҷума кардан равона карда шудааст. Дар омӯзиши мухобиравӣ салоҳиятҳои коммуникатсионии зерини забони хориҷӣ мазмуни асосӣ мегарданд

Истифодаи усулҳои мухобиравии фанни забони русӣ ҳамчун дарсҳои забони хориҷӣ ҳавасмандии омӯзишро афзун намуда, ба ташаккули муносибати мусбати хонандагон ба омӯзиш мусоидат мекунад. Усулҳои мухобиравии таълим бозии нақшофаринии коммуникативӣ, ҳолатҳои нутқ, бозиҳои мубоҳисавӣ, бозиҳои мухобиравии даставӣ, усули кейс, «ПОПС-формула», усули лоихавӣ, «хучуми ақлӣ», сайри масофа, озмунҳо, намоишномаҳо, афсонаҳо, презентатсияҳо, мубоҳисаҳо, баҳсҳо ва ғайра. Барои донишҷӯёне, ки забони русиро дар сатҳи олӣ медонанд, бозиҳои мухобиравии дастаҷамъӣ аз қабилӣ «Брейн ринг», «Чӣ? Дар кучо? Кай?», «Клуби донишмандон»-ро дар бар мегирад. Чунин бозиҳои мухобиравӣ ба донишҷӯён имкон медиҳанд, ки дониши худро дар бораи кишваре, ки забони онро меомӯзанд, васеъ намуда, сатҳи дониши онҳоро мустақкам намояд. Ҷузъи муҳими омӯзиши мухобиравӣ тибқи методологияи коммуникатсионӣ бозиҳои мубоҳисавӣ (баҳс, мубоҳиса, мизи мудаваар) мебошанд. Моҳияти ин бозиҳо аз муҳокима ва таҳлили мавзӯҳои асосие иборат аст, ки шунавандагонро ба ҳаяҷон меоранд. Ҳар як донишҷӯ имкон дорад, ки дар бораи саволи додашуда фикри худро баён кунад. Муаллим танҳо ба хонандагон роҳнамоӣ мекунад, мавзӯро таҳия мекунад, саволҳои пешбаранда медиҳад. «Калимаро тахмин кунед» як усули мухобиравӣ аст, ки асосан дар сатҳи ибтидоии донишҷӯи забони русӣ истифода мешавад. Донишҷӯ бояд дар бораи калима фикр карда, онро ба рафиқонаш фаҳмонда надода, онро номбар мекунад. Муаллим метавонад худаш калимаҳоро ба хонандагон тақсим карда, ба ҳар мавзӯ тавачҷуҳ зоҳир намояд. Масалан, калимаи «забон»: Ин вожаест, ки бидуни он одамон муошират карда наметавонанд. Ё мафҳуми дигар – «зимистон»: Ин фасли сол, ки дар Русия ҳаво хеле сард мешавад, барф меборад, мардум либоси гарм мепӯшанд. Холо дар мамлақати мо ҳаво он қадар хунук нест. Ҷанбаи муҳими шаклҳои мухобиравии таълим кори донишҷӯёнро дар гурӯҳҳои хурд ва ҷуфт иборат мебошад. Донишҷӯён дониши худро оид ба забон дар муоширати воқеӣ истифода баранд. Ин намуди усули таълим ба донишҷӯён имкон медиҳад, ки монетаи забонро баргараф намуда, дар нутқи худ ва нутқи ҳамсӯҳбати худ хатоҳоро ёфтаа, якдигарро мустақилона ислоҳ намуда, саволҳои гуногунро муҳокима сохта, фикрашро озодона баён карда тавонад [2, с.128]. Вазифаи омӯзгор аз он иборат аст, ки раванди муоширатро ташкил ва ҳавасманд намуда, баъдан дар ҳолати зарурӣ онро ислоҳ карда, ба донишҷӯён ёрии зарурии забонӣ расонад. Усулҳои мухобиравии таълими забони русиро дар омӯзиши мавзӯҳои кишваршиносӣ («Фарҳанг ва анъанаҳои кишварҳои англисзабон»), инчунин мавзӯҳои иҷтимоӣ ва рӯзмарраи пешбининамудаи барнома («Саёҳат», «Хӯрокворӣ», «Харид», «Хона. Манзил») васеъ истифода бурдан мумкин аст. Ба сифати равишҳои мухобиравӣ лексияҳои мухобиравӣ, нақшбозӣ, симулятсия, бозиҳои таълимӣ («Донишҷӯ ҳамчун муаллим», «Ҳама ҳама чизро медонад», Мусоҳиба) метавонанд фарқ кунанд. Фаъолияти фаъоли равонии донишҷӯ аз рӯи вазифаҳои «Дахҳо савол», «Интиҳоб» ба ҳисоб меравад, ки дар рафти онҳо донишҷӯ дарки инфиродии олами атрофро нишон медиҳад. Муошират дар табиат вазифаҳои эҷодӣ бо номҳои «Ассотсиатсияҳо», «Интиҳоби афоризм» мебошанд. Усулҳои мухобиравии таълим ба донишҷӯён имкон медиҳад, ки дар раванди таълим фаъолона иштирок намуда, фаъолияти маърифатии худро инкишоф диҳад. Чӣ хеле, ки дар мақолаи муаллиф Е.Ю.Петрашунас «Технологияҳои мухобиравӣ дар ташаккули салоҳиятҳои забонии хонандагон» дуруст қайд гардидааст, равиши мухобиравӣ асосҳои сохтани бозии тичоратӣ мебошад, зеро он ҳамгироии мундариҷа, усулҳои илмӣ, мақсадҳои таълимӣ, ки хусусияти мухобиравии салоҳиятҳои касбиро ташкил медиҳад, дар дар мегирад[5, с. 51–54]. Шакли усули мухобиравӣ дар ташкили фароянди омӯзиш имконоти ҳам омӯзгор ва ҳам донишҷӯёнро васеъ намуда, донишҷӯёнро ба муошират, муколама бо забони хориҷӣ дар дохили гурӯҳ ташвиқ мекунад, ба ҳар як донишҷӯ имкон фароҳам меорад, ки воқеияти муоширати забони ғайримодариро шахсан шиносад ва аз худ намояд. Бозиҳои нақшофаринӣ дар муқоиса бо шаклҳои анъанавии гузаронидани дарс бо забони хориҷӣ дар донишгоҳҳои ғайризабонӣ як қатор аз афзалият иборатанд: Дар бозиҳои нақшофаринӣ нисбат ба таълими анъанавӣ сатҳи баландтари муоширатро ба даст меорад, зеро бозии нақшофаринӣ амалӣ намудани фаъолияти

мушаххасро дар бар мегирад, (муҳокимаи лоиҳа, иштирок дар конференсия, сӯхбат бо ҳамкорон). Бозии нақшофаринӣ фаъолияти дастаҷамъона мебошад, ки иштироки фаъолонани тамоми гурӯҳ ва ҳар як аъзои гурӯҳро дар бар мегирад. Иҷрои вазифаҳои гуногун боиси натиҷаи мушаххас мегардад, ки ба шарофати он шунавандагон аз амалиёти муштарак ҳисси қаноатмандӣ ва хоҳиши ба миён гузоштани ҳалли вазифаҳои нав пайдо мекунанд [5]. Ҳангоми истифодаи бозии нақшофаринӣ дар раванди таълим омӯзиши забони ғайримодарӣ дар донишгоҳ, моделсозии муоширати табиӣ забони хоричӣ сурат мегирад, принципи таълими тарбиявӣ ба амал бароварда мешавад. Муваффақияти бозии нақшофаринӣ аз моделсозии дақиқи ҳам нақшаи мундариҷа ва ҳам нақшаи баён вобаста аст. Дар марҳилаи омодагӣ донишҷӯ бояд малақаҳои тарҳрезии забони ҳадафҳои иртиботи (коммуникативи)-ро, ки барои ноил шудан ба ҳадафҳои муошират заруранд, аз худ кунад. Ҳангоми омодагӣ мустақими бозии нақшофаринӣ муаллим маводи пешниҳодкардаи худ донишҷӯёнро коркард мекунад, намуди бозӣ, ҳаёти бозикунандагон, ҳадафҳои ҳар як ширкаткунандаи лоиҳа муайян мекунад, роҳҳои имконпазири расидан ба онҳоро ба нақша мегирад, мушкилотро пешгӯӣ мекунад. Вазиятҳоеро, ки дар рафти ҳалли вазифаҳои ба миён гузошташуда ба миён меоянд, ҷои алоқаро муайян мекунад, ниёзмандихоро тайёр мекунад. Ҳамин тавр, истифодаи усулҳои муҳабиравӣ дар низоми таълими забони русӣ шартӣ муҳими рушди қобилиятҳои эҷодӣ ва зеҳнии донишҷӯён мебошад. Дар байни усулҳои муосири муҳабиравии таълими забони русӣ ҳамчун забони хоричӣ, бозии нақшофаринӣ, вазияти иртиботи (коммуникативи)-и нутқ, усули лоиҳавӣ, рӯнамоиҳо, мубоҳисаҳо, «ПОПС-формула», мизи мудаввар, «Мозайка», «Тӯби барфӣ» ва ғайра фарқ мекунад. Истифодаи усулҳои муҳабиравии таълим дар баробари ғайрифайол ва файол - шартӣ ҳатмист, ки ба стандартҳои муосири таълим ҷавобгӯ буда, ба ташаккули салоҳияти нутқи иртиботии хонандагон мусоидат мекунад.

ПАЙНАВИШТ:

1. Деева, Е.М. Применение современных интерактивных методов обучения в вузе. Практикум/Е.М.Деева. - Ульяновск: УлГТУ, 2015.- 116 с.
2. Замковая, Н., Моисеенко И. Инновационные подходы к обучению русскому языку как иностранному. Таллинн: KirjastusKoolibri, 2006.- 128 с.
3. Касимова, И. Научно-мировоззренческие функции обучения русскому языку в рамках формирования профессиональных компетенций студентов-таджиков (на примере вузов Республики Таджикистан) / И. Касимова: дис. ... док.пед. наук. - Душанбе, 2013. - 432 с.
4. Платов, В. Я. Деловые игры: разработка, организация, проведение: Учебник. М.: Профиздат, 1991.- 192 с.
5. Интерактивные технологии в становлении языковых компетенций студентов / Е. Ю. Петрашунас. - Материалы международной научно-практической конференции, проводимой в рамках Программы Темпус IV.- Витебск, 2010.- С.51–54
6. Смолкин, А.М. Методы активного обучения: научно-метод. пос./А.М.Смолкин.-М.: Высшая школа. 1991.-176 с.

REFERENCES:

1. Deeva E.M. Using of modern interactive teaching methods at the university. Workshop / E.M. Deeva. - Ulyanovsk: UIGTU, 2015. - 116 p.
2. Zamkovaya N., Moiseenko I. Innovative approaches in teaching Russian as a foreign language. - Tallinn: KirjastusKoolibri, 2006.- 128 p.
3. Kasymova I. Scientific and ideological functions of teaching Russian language in the framework of the formation of professional competencies of Tajik students (on the example of universities of the Republic of Tajikistan) / I. Kasymova: dis. ... doc.ped. Sciences. - Dushanbe, 2013. - 432 p.
4. Platov V. Y. Business games: development, organization, implementation: Textbook. M.: Profizdat, 1991.- 192 p.
5. Interactive technologies in the development of students' language competences / E. Y. Petrashunas. - Materials of the international scientific and practical conference held within the framework of the Tempus IV Program. - Vitebsk, 2010. - P.51–54
6. Smolkin A.M. Methods of active learning: scientific method. settlement - M.: Higher school. 1991. - 176 p.